

NARRATIVA

Yann Martel, *Història de Pi*.
Traducció d'Eduard
Castanyo. Premi Booker.
COLUMNA. Barcelona, 2003.

Al llegir *Història de Pi*, de l'escriptor canadenc Yann Martel, m'han vingut immediatament al cap dos llibres: *Relato de un naufragio*, del premi Nobel Gabriel García Márquez, i *El llibre de la selva*, de Rudyard Kipling. El primer perquè *Història de Pi* narra les vivències d'un jove indi de 16 anys, Piscine Molitor Patel (conegut com Pi Patel), que, viatjant des de Pondicherry (una zona francòfona de l'Índia) cap al Canadà a bord d'un mercant japonès, pateix un naufragi en què moren tots els passatgers del vaixell i està 227 dies completament a la deriva a bord d'una barca salvavides.

La història, segons explica el mateix Martel a l'inici del llibre, és real i veraç, com ho era també la que narrava García Márquez a *Relato de un naufragio*. L'escriptor colombià reconstruïa periodísticament el periple, situat l'any 1955, de Luis Alejandro Velasco, únic supervivent d'un destructor de la Marina de Guerra de Colòmbia que, després de patir un naufragi a causa d'una forta tempesta al mar del Carib, havia estat deu dies a la deriva en una balsa sense beure ni menjar. L'epopeia va ser publicada al diari *El Espectador* de Bogotà en una sèrie de reportatges per l'aleshores jove i brillant periodista Gabriel García Márquez.

En segon lloc, *Història de Pi*

fa pensar en el magnífic llibre de Kipling –recordem l'entranyable Mowgly i les seves aventures per la selva, la seva amistat amb els animals, i l'aprenentatge de la llei de la selva– perquè Pi també té una relació molt estreta amb el món animal. De fet, el seu pare era el propietari del zoològic de Pondicherry i Pi Patel ha viscut, des de ben petit, molt a prop dels animals i coneix la seva psicologia i el seu comportament. A més, el jove indi no naufraga sol, sinó juntament amb un tigre de Bengala (anomenat Richard Parker) –que es convertirà en el seu gran aliat per a la supervivència–, una hiena i una zebra, que l'autor farà desaparèixer aviat d'escena.

ALTRES NAUFRACS FAMOSOS

Plantejat així el relat, passa la nota prèvia justificatòria de l'autor i els primers capítols introductoris sobre la nissaga familiar (el negoci del zoo hi té un paper important), *Història de Pi* es converteix en el relat, en la crònica d'un naufragi. Pi Patel recorda en un moment del llibre altres naufragis famosos, com ara la família Robertson, que va sobreviure 38 dies al mar, o el capità Bligh, de la famosa *Bounty*, que en va sobreviure 47.

Yann Martel és un escriptor hàbil i intel·ligent. Fill de diplomàtics, ha viscut a diver-

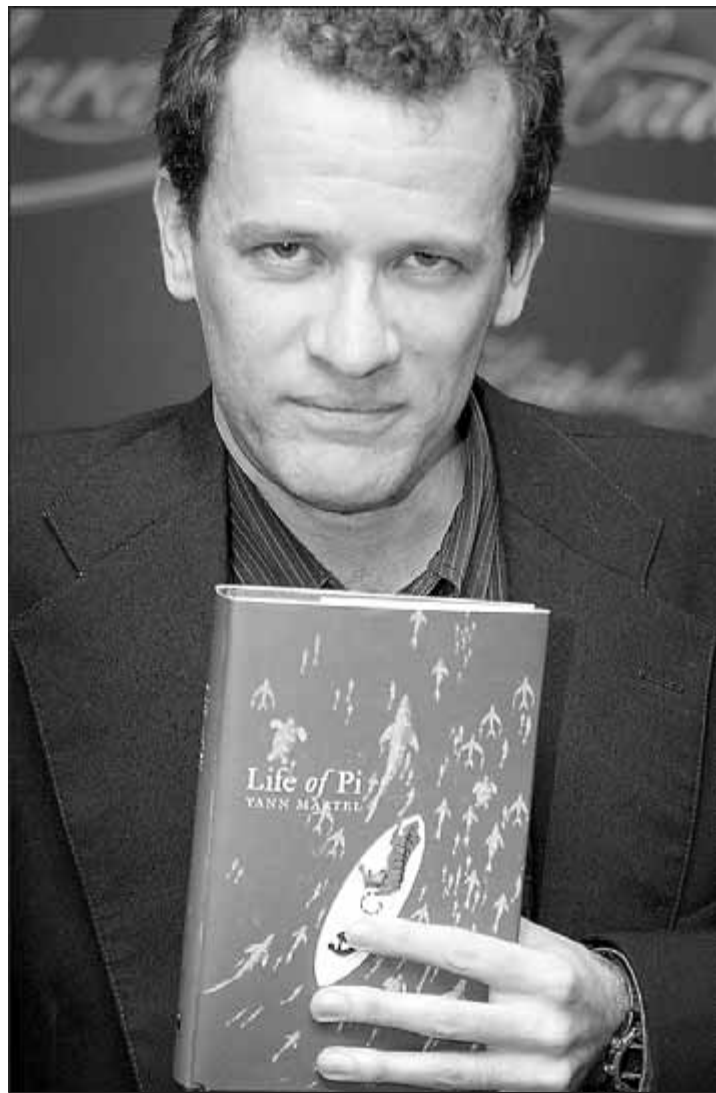
sos països del món, i filòsof de formació, ha treballat en diversos oficis i feines. Ha publicat el conjunt de relats *The facts behind the Helsinki Roccamations*, i una primera novel·la, *Self*, que no va tenir gaire èxit. Fruit de la seva circumstància personal, Martel és també un supervivent, com ho és tothom qui s'arrisca a no quedar estancat i encartronat i es llança al canvi, a l'aventura, en qualsevol faceta de la vida, fent un pas endavant amb els ulls clucs, un salt sense xarxa protectora.

Història de Pi parla de canvis, de mudances transatlàntiques, de desafiaments i reptes, de dubtes, confiances i superacions. La segona novel·la de Martel no queda com un simple manual de supervivència, sinó que l'autor canadenc també hi inclou un element de transcendentalitat, d'esoterisme, de diàleg interreligiós ja que Pi practica no només el seu hinduisme de naixement, sinó també el cristianisme i l'islamisme. "Hi ha només un Déu, però moltes maneres d'adorar-lo", afirma.

Avalat pel prestigiós premi Booker 2002, *Història de Pi* ha rebut bones crítiques, especialment a la premsa anglesa i nord-americana. Martel és un imaginatiu i molt enginyós a l'hora d'estructurar i plantejar el seu llibre. De tota manera, haig de confessar que *Història de Pi* m'ha semblat

Crònica d'un naufragi

DAVID CAMINADA

EL CANADENC YANN MARTEL, GUANYADOR DEL BOOKER PRICE

una novel·la una mica avorrida. Sobretot perquè, pensant en el *Relato de un naufragio* del guardonat García Márquez, tinc la impressió que Yann Martel s'ha equivocat de format i de gènere: la història

m'hauria resultat força més atractiva de llegir en forma de reportatge llarg o d'entrevista en profunditat. De tota manera, això de la literatura, com tot a la vida, és qüestió de gustos.

Jaume Badius i Els Amics de Durruti

ASSAIG

Miquel Amorós, *La revolució traicionada, la verdadera historia de Badius y los Amigos de Durruti*. VIRUS EDITORIAL. Barcelona, 2003.

Virus Editorial, en la seva col·lecció de memòria, acaba de publicar un llibre de Miquel Amorós que porta per títol una frase d'Albert Camus extrapolada d'un homenatge a la revolució espanyola: "La mort d'Andreu Nin –digué– va marcar un viratge en la tragèdia del segle XX, que es el segle de la revolució traïda".

Miquel Amorós ha dut a terme una detallada i acurada investigació de l'agrupació Els Amics de Durruti, de vida efímera però que va ser crítica amb el poder republicà i s'oposà tant a la política del Front Popular com a la participació dels anarquistes en les institucions de l'Estat.

El fil conductor d'aquesta

interessant i original obra d'Amorós segueix els passos de Jaume Badius i Mir (Barcelona, 1904 - Beau Séjour, 1980). L'autor de l'assaig s'ha immers en la vida d'aquest militant revolucionari i, a través d'ell, ens proporciona la trajectòria vital de l'aventura romàntica d'una generació... Jaume Badius, fill d'una família de classe mitjana, va estudiar medicina i fou a la universitat on va prendre consciència política, decantant-se en un principi cap al nacionalisme català radical. Badius, amb 18 anys, ja formava part dels escamots d'Estat Català, i participava activament en accions contra la dictadura de Primo de Rivera. Va formar part de l'Exèrcit Català d'EC i es va inscriure a la Santa Germania Catalana de la Bandera Negra, que dirigia Daniel Cardona i de la qual formaven part Jaume Compte, Miquel Badia, Artur Cussó, Ramon Xamar, Jaume Perelló... Va ser detingut, torturat i tancat a la

presó Model, acusat de participar en el complot de Garraf contra el rei Alfons XIII. Al sortir de la presó s'exilià a París i, novament, va freqüentar els ambients separatistes catalans que promovia Francesc Macià, i també es va relacionar amb el cercle dels comunistes com Maurín. Va participar en els fets de Prats de Molló (intent frustrat d'invasió de Catalunya) amb tota una colla de joves que destacarien durant la Segona República en la política d'esquerres i en el catalanisme: Josep Rovira, Abelard Tona i Nadalmai, Jaume Miravilles...

EVOLUCIÓ IDEOLÒGICA

Badius evolucionà ideològicament i al retornar de l'exili s'adherí al Bloc Obrer i Camperol que dirigien Maurín, Arquer, Colomer, Bonet... L'any 1932 també deixà el marxisme revolucionari per apropiarse a l'anarquisme, afiliant-se al Sindicat de Professions Liberals, la CNT i

també al grup Renacer de la FAI. Badius va participar en la lluita als carrers de Barcelona el 19 de juliol del 1936 i va formar part de la redacció de *La Soli*. En un principi va defensar la col·laboració amb els altres grups del Comitè de Milícies Antifeixistes de Catalunya, però a mesura que avançava la guerra i retrocedia la revolució es va tornar crític amb els líders de la CNT-FAI. Va denunciar la contrarevolució dels comunistes i va ser intransigent amb els dirigents anarquistes. Per aquesta postura crítica va ser apartat de *Solidaridad Obrera*. Amb altres companys va fundar l'agrupació Los Amigos de Durruti i el periòdic *El Amigo del Pueblo*, mateix títol del diari que publicà durant la Revolució Francesa l'intransigent revolucionari Jean Paul Marat. Badius i els membres del grup van participar activament en els fets de maig del 1937 al costat del POUM, les Joventuts Llibertàries i la CNT-FAI, defensant el que quedava de revolució. Els Amics de Durruti, que van mantenir una posició

de fidelitat als principis del 19 de juliol, proposaren crear una Junta Revolucionària per refer la revolució. Però la seva proposta no va trobar el suport del Moviment Llibertari, i Els Amics de Durruti van ser calumniats i acusats de trotskistes, bolxevics i provocadors, tant pels comunistes com pels organismes llibertaris oficials. Els components del grup van acabar sent expulsats de l'organització confederal. La tesi de l'agrupació, però, va tenir la suficient força per continuar el debat intern en amplis sectors del Moviment Llibertari, que plantejaven guanyar la guerra sense haver de renunciar a les conquestes revolucionàries. Acabada la guerra, Badius es va exiliar a França, on va escriure el seu testimoni: *Jalones de derrota, promesas de victoria*, un llibre interessant, actualment exhaurit, que va publicar la desapareguda editorial Zero l'any 1977.

Miquel Amorós, amb aquest assaig, ha restituit la memòria de Badius i d'Els Amics de Durruti i l'ha posat en el lloc que li correspon de la història... Perquè, agradi o no, aquesta història forma part del nostre poble amb les seves victòries i els seus fracassos, amb les seves misèries i les seves virtuts.